

PROGRAM REVITALIZÁCIE KRAJINY

SYSTÉMOVÉ OPATRENIA PROGRAMU

revitalizácie krajiny predstavujú legislatívne návrhy, ktoré je nevyhnutné prijať na zabezpečenie udržateľnosti programu a starostlivosti o krajinu. Ide o štrukturálne opatrenia súvisiace s decentralizáciou správy drobných vodných tokov, delimitáciou časti hydromellorácií na obce a vytvorením správy povodí. Systémové opatrenia zahŕňajú aj návrhy na zlepšenia finančných, motivačných a sankčných nástrojov pre zabezpečenie Integrovanej ochrany prírodných zdrojov a správy krajiny.

Informačný materiál Úradu vlády SR (2012)

Dizajn: Renesans, s. r. o.

Fotografie: Stanislav Jendek
a archív Programu revitalizácie krajiny
a integrovaného manažmentu povodí SR

www.krajina.gov.sk

PROGRAM REVITALIZÁCIE KRAJINY

Program revitalizácie krajiny a Integrovaného manažmentu povodí SR, schválený uznesením vlády SR č. 744/2010 dňa 27. 10. 2010, zavádza adresnú spoluodpovednosť za povodňové riziká, riziká sucha a vodného erózlu pôdy, transparentnosť, hospodárlosť, Inováciu, synergiu a udržateľnosť do využívania prírodných zdrojov územia, riadenia povodí a starostlivosť o krajinu.

CIEĽ PROGRAMU REVITALIZÁCIE KRAJINY

je revitalizácia poškodených úsekov krajiny prostredníctvom obnovy jej retenčnej schopnosti. Program sa pritom opiera o najlepšiu medzinárodnú prax prevencie pred povodňami, ktorá spočíva podľa európskych expertov v trojstupňovom prístupe: v zachytení dažďovej vody na mieste kde padá, v jej retencii a až nakoniec v jej odvádzaní. Program vznikol ako reakcia na dramatické povodne roku 2010 za účelom posilnenia prevencie a zlepšenia starostlivosť o krajinu.

ZMENY KRAJINY A KLÍMY

Erózne poškodené úseky lesov, polí, skracovanie dĺžok vodných tokov, nadmerné odvodňovanie územia, znižovanie podielu trvalého vegetačného krytu pôdy a rýchle odvádzanie dažďových vôd mimo zastavaných plôch patria k **poškodeniam krajiny**, v mnohých prípadoch možno hovať o **havarijnom stave krajiny**. Tieto hydrologické zmeny v krajine menia pôvodný ustálený obeh vody v prírode, krajina sa viac prehrieva, mení sa miestna klima, rastú extrémy počasia čo vplýva na globálne procesy.

PREVENCIA A ZNIŽOVANIE RIZÍK

Program revitalizácie krajiny počas roka 2011 (prvého roku existencie) umožnil 488 obciam a mestám na Slovensku zapojiť sa do znižovania povodňových rizík, rizík sucha a rizík vodnej erózie pôdy na ochranu zdravia, majetku a obyvateľov a na obnovu utlmených ekosystémových funkcií krajiny pri distribúcii dažďovej vody prostredníctvom realizácie celej škály revitalizačných opatrení (vodozáchranných, protierozívnych a rekultivačných) v poškodených úsekoch krajiny.

ENVIRONMENTÁLNE PRÍNOSY PROGRAMU

sú najmä: eliminácia degradácie pôd, obnova mokradí, vlhkosti pôdy a biodiverzity územia, zvýšenie podielu vegetačného krytu územia a obnova vodného režimu krajiny. Revitalizačné opatrenia sa vyhotovujú predovšetkým z miestnych prírodných materiálov ako **hlina, drevo a kameň**, nepredstavujú preto žiadnu zátaž pre životné prostredie. Opatreniami synergicky napĺňame záväzky Slovenska v Dunajskej stratégii, Karpatskom dohovore, Európskom dohovore o krajine a Agende 21.

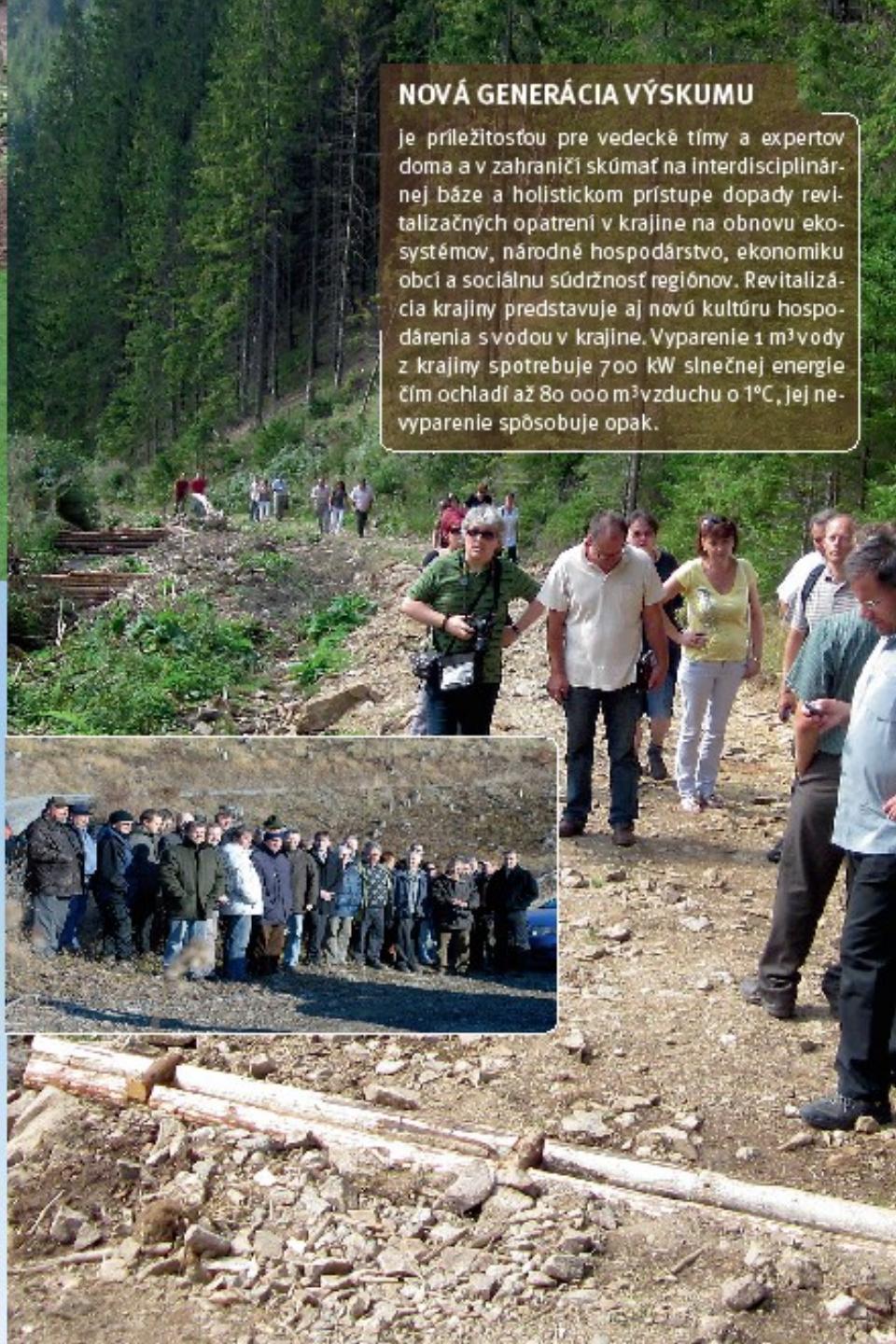

SOCIÁLNE PRÍNOSY PROGRAMU

V roku 2011 bolo vytvorených **7 700 sezónnych pracovných miest** na 6 mesiacov v 488 obciach pri tvorbe **80 000 revitalizačných prvkov** v krajine. Miestni občania vyzdvihujú význam revitalizačných opatrení, uplatnenie nachádzajú uchádzači o zamestnanie, zlepšujú sa sociálne vzťahy v komunitách. Program umožňuje prechodne vytvoriť až 30 000 takýchto pracovných miest v procese adaptácie krajnejšej štruktúry.

HOSPODÁRSKE PRÍNOSY PROGRAMU

sú najmä vo zvyšovaní konkurencieschopnosti obcí a regiónov znižovaním rizík, v inovácii manažmentu dažďovýchvôd a uplatnenia mechanizácie. V roku 2011 boli zrealizované 4% z celkového plánu 250 mil. m³ vodozádržných prvkov a systémov pri nákladoch max. 4 €/m³ vodozádržného prvku. Program vytvára pracovné miesta v starostlivosti o krajinu, umožňuje zvyšovanie podielu obnoviteľných zdrojov energie (najmä biomasy), napĺňa stratégiu: zeleného rastu (OECD) a Európa 2020 (EÚ).

NOVÁ GENERÁCIA VÝSKUMU

je príležitosťou pre vedecké tímy a expertov doma a v zahraničí skúmať na interdisciplinárnej báze a holistikom prístupe dopady revitalizačných opatrení v krajine na obnovu ekosystémov, národné hospodárstvo, ekonomiku obcí a sociálnu súdržnosť regiónov. Revitalizácia krajiny predstavuje aj novú kultúru hospodárenia svodou v krajine. Vyparenie 1 m³ vody z krajiny spotrebuje 700 kW slnečnej energie čím ochladí až 80 000 m³ vzduchu o 1°C, jej ne-vyparenie spôsobuje opak.